

Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2016)

Informe de les actuacions realitzades i dels resultats obtinguts

Actualitzat: **09/06/2017**

Participació

- Departament de Governació i Relacions Institucionals
- Departament d'Interior
- Departament de Treball, Afers socials i Famílies
- Servei Meteorològic de Catalunya
- Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC)
- Sistema d'Emergències Mèdiques (SEM)
- Institut Català de la Salut
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- Serveis Personals de Barcelona
- Associació Catalana de Municipis i Comarques
- Federació de Municipis de Catalunya
- Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya
- Institut de Medicina Legal de Catalunya
- Consorci de Salut i Social de Catalunya
- Unió Catalana d'Hospitals
- Consorci de Serveis Socials de Barcelona
- Creu Roja

Coordinació

Departament de Salut:

- Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)
- Servei Català de la Salut (CatSalut)

Índex

I. Introducció	4
II. Activitats realitzades durant l'estiu del 2015	11
En relació amb l'objectiu 1	11
• Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats	12
• Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal de Catalunya)	14
• Dades dels quatre hospitals sentinella	14
• Activació de la fase 2 d'alerta	17
• Valoració de l'activitat assistencial a Catalunya	24
Evolució de l'activitat d'urgències ateses a Catalunya	24
Evolució de l'activitat d'urgències ingressades a Catalunya	24
Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya	26
Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària	26
En relació amb l'objectiu 2	28
• Actuacions realitzades des de l'atenció primària. Col·laboració amb els centres sociosanitaris	28
• Actuacions realitzades pel SEM – 061Cat Salut Respon	31
• Actuacions realitzades per la Creu Roja	32
• Actuacions realitzades pel Departament d'Interior	33
• Actuacions realitzades pel Departament de Treball, Afers Socials i Famílies	35
• Actuacions realitzades per l'Associació Catalana de Municipis i Comarques (ACM)	37
• Actuacions realitzades per la Federació de Municipis de Catalunya (FMC)	37
• Actuacions realitzades pel Consorci de Salut i Social de Catalunya	37
• Actuacions realitzades per la Unió Catalana d'hospitals de Catalunya	38
• Distribució de materials informatius	39
• Departament de Salut	39
• Departament de Treball, Afers socials i Famílies	39
III. Conclusions	41
IV. Annexos	45

I. INTRODUCCIÓ

L'any 2004, el Departament de Salut i el Servei Català de la Salut (CatSalut) van posar en marxa per primera vegada el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS). A més, hi participen el Departament d'Interior, el Departament de Governació i Relacions Institucionals, el Servei Meteorològic de Catalunya, el Departament de Treball, Afers Social i Famílies, el Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), el Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), l'Institut Català de la Salut, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, els Serveis Personals de Barcelona, l'Associació Catalana de Municipis i Comarques, la Federació de Municipis de Catalunya, el Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya, el Consorci de Salut i Social de Catalunya, la Unió Catalana d'Hospitals, el Consorci de Serveis Socials de Barcelona i la Creu Roja.

Els objectius del POCS 2016 van ser els següents:

1. Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc.
2. Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya, i especialment dels grups més vulnerables: gent gran (sobretot els més grans de 75 anys), nadons, persones amb discapacitats físiques o psíquiques que tinguin limitada la seva autocura, persones amb malalties cròniques, persones fràgils que viuen soles, persones amb condicions socials precàries, pacients que prenen medicacions que actuen sobre el sistema nerviós central, persones que realitzen una activitat física intensa o aquelles que han de romandre a l'aire lliure o hi han de fer activitat física (incloses les activitats laborals), etc.
3. Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

Per tal de complir els objectius esmentats es van plantejar les **ACTUACIONS SEGÜENTS**:

1. Objectiu 1

Predir amb la màxima anticipació que permetin els mitjans tècnics les possibles situacions meteorològiques de risc per calor (de l'1 de juny al 30 de setembre).

Per tal d'aconseguir portar a bon terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Registrar les temperatures diàries observades (màxima i mínima) i la humitat, així com les previsions amb 48 hores d'anticipació de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona.
- b) Valorar les previsions en funció dels **preavisos** (entre 36 i 96 hores d'anticipació) i dels **avisos** (entre 0 i 60 hores d'anticipació) de situació meteorològica de perill (SMP) emesos per l'SMC. Les SMP poden tenir sis graus de probabilitat d'ocurrència.

Els **graus 1 a 3 de SMP** indiquen diferents **probabilitats d'ocurrència de temperatura màxima extrema**.

Grau 1 (en color groc): probabilitat de temperatura màxima extrema inferior a un 30%,

Grau 2 (en color groc): probabilitat de temperatura màxima extrema entre un 30 i un 70%, i

Grau 3 (en color taronja): probabilitat de temperatura màxima extrema superior a 70%.

Quan hi hagi un grau 1, 2 o 3 correspon a un **avís de SMP de llindar baix**.

Els **graus 4 a 6 de SMP** indiquen diferents **probabilitats d'ocurrència d'una onada de calor** (3 dies consecutius de temperatura màxima extrema).

Grau 4 (en color taronja): probabilitat d'onada de calor inferior a un 30%,

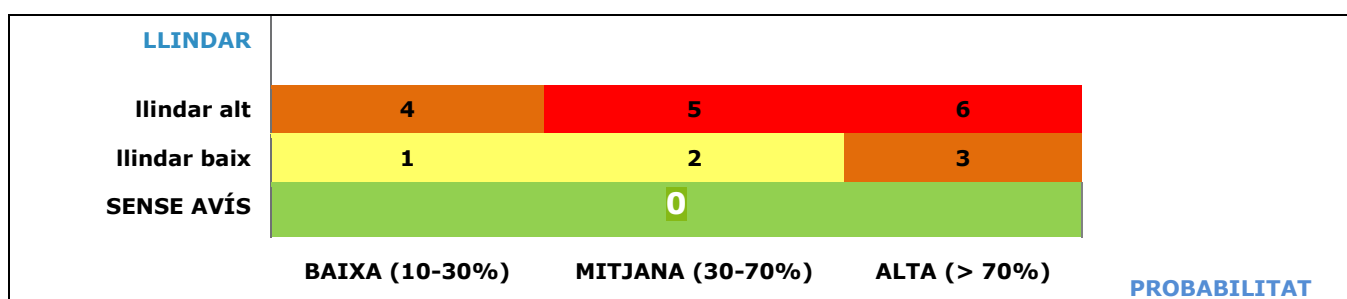
Grau 5 (en color vermell): probabilitat entre un 30 i un 70%, i

Grau 6 (en color vermell): probabilitat d'onada de calor superior a un 70%.

Quan hi hagi un grau 4, 5 o 6 correspondrà a un **avís de SMP de llindar alt**.

Figura. Graus de perill segons la probabilitat d'ocurrència

 SENSE PERILL (0)	 PERILL ALT (3-4)
 PERILL MODERAT (1-2)	 PERILL MOLT ALT (5-6)

Segons això, les situacions possibles van ser:

- Avís de temperatura màxima extrema (avís de SMP de llindar baix):** s'ha d'activar aquest avís quan en les 60 hores següents estigui prevista la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu.
- Avís d'onada de calor (avís de SMP de llindar alt):** s'ha d'activar aquest avís quan en les 60 hores següents estigui prevista la superació del percentil 98 de la temperatura màxima diària del període d'estiu durant **tres dies consecutius**.

Cada nivell d'avís SMP es podria activar o desactivar de manera independent a cada comarca.

Cal tenir en compte que, quan un avís de SMP agrupa un conjunt de comarques amb una mateixa probabilitat de superació de cert llindar meteorològic, significa que es preveu que dins la zona formada per aquest grup de comarques pot

superar-se, en alguns punts, el llindar amb la probabilitat assignada, però no que hagi de passar a totes les comarques que la integren.

Enllaç a la informació general d'una situació meteorològica de perill (font: SMC)

- c) Fer un **monitoratge diari de les dades funeràries** dels mateixos deu municipis, i recollir-ne les defuncions, l'edat i el sexe.
- d) Complementàriament, es disposa de les dades d'activitat i de mortalitat hospitalària diària a quatre hospitals sentinella de Barcelona.
- e) Fer un monitoratge diari de les morts judicials dels mateixos deu municipis i de les morts per cop de calor a tot Catalunya.
- f) Estar coordinats amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat en el marc del Pla d'accions preventives contra els efectes de l'excés de temperatures sobre la salut.

2. Objectiu 2

Minimitzar els efectes negatius de les onades de calor sobre la salut de la població de Catalunya.

Per tal d'aconseguir dur a terme aquest objectiu, les actuacions proposades van ser les següents:

- a) Recomanacions **per a la població general des de la pàgina web de l'Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPCAT)** <http://salutpublica.gencat.cat> >vigilància de salut pública>altres programes>POCS (annex 1 del document "POCS, Estiu de 2016").

- b) Difusió d'un **cartell de recomanacions** "un estiu ben fresc" (annex 2 del document "POCS, Estiu de 2016") **des de la pàgina web de l'ASPCAT**>Vigilància de Salut Pública>Altres programes> consells contra la calor per tal que es pogués fer ús per part dels **centres sanitaris, oficines de farmàcia**, etc, així com un **vídeo amb els consells bàsics** per a aquells centres que disposessin de pantalles a les sales d'espera. Aquest vídeo es va facilitar a les oficines de farmàcia des d'on es va fer un reforç informatiu a la població. Així mateix, els Col·legis de Farmacèutics van **incidir sobre les recomanacions per minimitzar els efectes negatius de les onades de calor**, a fi que les oficines de farmàcia poguessin continuar informant adequadament la població.

L'ASPCAT va elaborar una **videocàpsula**, d'1,5 minuts de durada, que es va difondre a centres sanitaris, ajuntaments, YouTube, etc. i es va divulgar a diferents llocs públics: pantalles de metro, aeroport, etc. I també es podia trobar al **web de l'ASPCAT**.

- c) Informació a través del servei telefònic **061 CatSalut Respon**. Es van atendre totes les consultes de la població relacionades amb una possible onada de calor.
- d) El **Departament de Treball, Afers socials i Famílies** va fer una difusió del díptic "Mesures d'actuació ambiental per prevenir la calor" als centres de gent gran i discapacitats, mitjançant el seu lloc web, amb informació sobre els factors de risc i les mesures de protecció (annex 3 del document "POCS, Estiu de 2016"). [Departament de treball, Afers socials i Famílies](#).

A l'àmbit laboral, va fer difusió del seu díptic de recomanacions *El treball i la calor: més prevenció a l'estiu* (annex 4 del document "POCS, Estiu de 2016") i va difondre informació sobre el tema a la seva pàgina **web**: [Departament de treball, Afers socials i Famílies](#). A més, aquest any es va distribuir un peu de signatura de correu electrònic amb l'enllaç corresponent a la pàgina web del Departament de treball, Afers socials i Famílies, i van fer distribució de tuïts.

- e) Recomanacions **per al personal sanitari** que treballa amb poblacions de risc als centres d'atenció primària (CAP), centres de salut mental (CSM), centres sociosanitaris, i hospitals (annex 5 del document POCS estiu 2016").

- f) Actualització de **censos de persones fràgils** als ajuntaments, centres d'atenció primària i serveis socials per tal de poder-hi intervenir
- g) Difusió de comunicats i d'avisos per calor i per onada de calor des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT).
- h) Difusió d'informació des de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques.
- i) Difusió d'informació des de la Federació de Municipis de Catalunya.
- j) Difusió d'informació des del Consorci de Salut i Social de Catalunya als seus associats (centres sanitaris i d'atenció a la dependència en l'àmbit de la gent gran d'arreu de Catalunya)
- k) Activació del PROCICAT i de les mesures d'emergència en cas necessari.

3. Objectiu 3

Coordinar les mesures i els recursos existents a Catalunya per fer front a les possibles onades de calor.

La coordinació del POCS la realitzen l'Agència de Salut Pública de Catalunya i el Servei Català de la Salut. Es coordinen els organismes i departaments següents: Servei Meteorològic de Catalunya, Departament d'Interior, Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC), Sistema d'Emergències Mèdiques (SEMSA), 061CatSalut Respon, Departament de Governació i Relacions Institucionals, Departament de Treball, Afers socials i Famílies, Serveis Personals de Barcelona, Associació Catalana de Municipis i Comarques, Federació de Municipis de Catalunya, Consell de Col·legis Farmacèutics de Catalunya, Institut de Medicina Legal de Catalunya, Consorci de Salut i Social de Catalunya, Unió Catalana d'Hospitals, Consorci de Serveis Socials de Barcelona i Creu Roja.

Les activitats que es duen a terme per aconseguir la coordinació de mesures per fer front a possibles onades de calor són fonamentalment les següents:

- Revisió del Pla i posada a punt.
- Reunió prèvia al començament de la temporada d'aplicació del POCS per tal de posar en marxa els mecanismes de vigilància, de comunicació i

d'alerta necessaris dins del Pla. En aquesta reunió també s'avalua la temporada anterior.

- Reunions, en cas necessari, entre els diferents organismes i departaments participants per tal de portar a terme els objectius 1 i 2.

A continuació desenvoluparem les actuacions realitzades per tal d'aconseguir els objectius 1 i 2.

II. ACTIVITATS REALITZADES A L'ESTIU 2016

En relació amb l'objectiu 1

A partir del dia 1 de juny es van recollir les temperatures diàries i les previsions de deu ciutats de Catalunya: Barcelona, l'Hospitalet de Llobregat, Manresa, Mataró, Santa Coloma de Gramenet, Sabadell, Terrassa, Girona, Lleida i Tarragona. També es va fer un monitoratge diari de les defuncions proporcionades per les funeràries dels mateixos deu municipis, tal com s'estableix en el nivell d'actuació 0 del POCS.

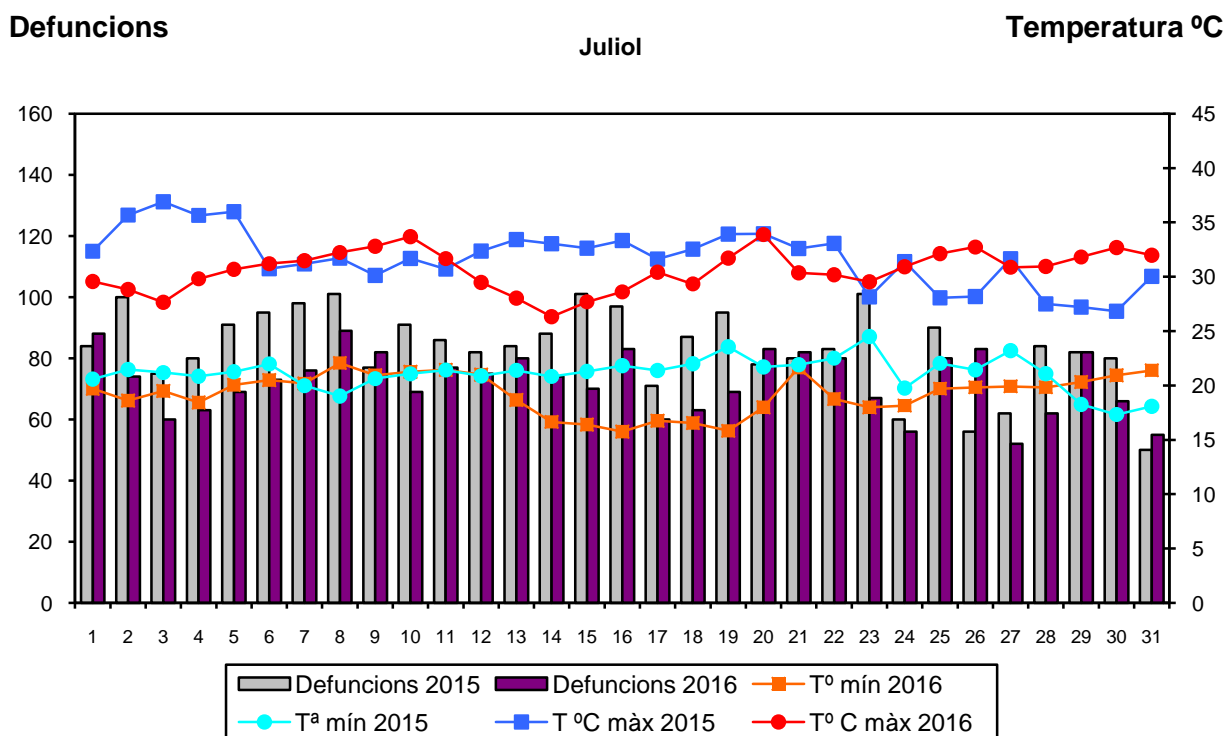
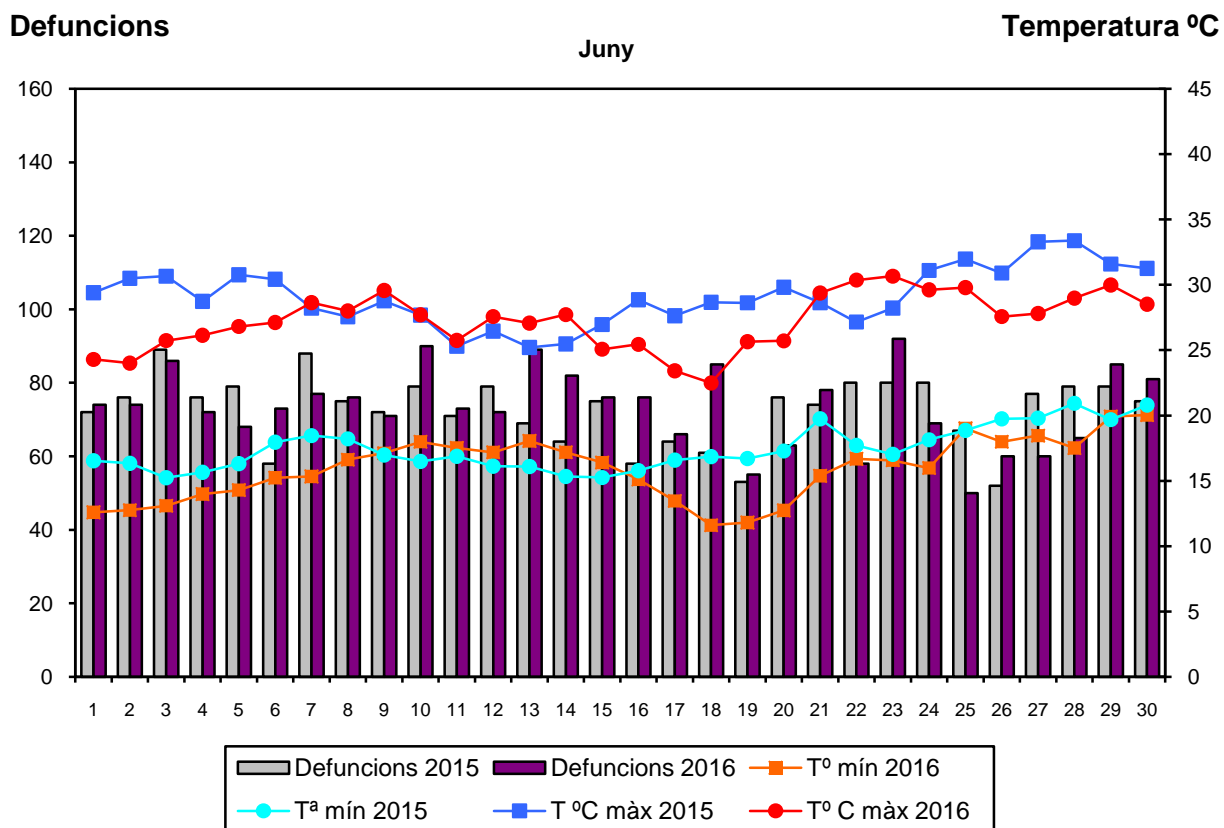
També es van registrar diàriament, a partir del dia 15 de juny, les dades d'activitat hospitalària de quatre grans hospitals de Barcelona (Hospital Universitari Vall d'Hebron, Hospital de la Santa Creu i Sant Pau, Hospital Clínic i Hospital del Mar).

A partir del dia 15 de juny des de la Subdirecció de Vigilància i Resposta a Emergències de Salut Pública (SGVRESP) de l'ASPCAT, es va fer una divulgació setmanal qualitativa de les dades de temperatures i defuncions, tal com s'estableix en la fase d'actuació 1 del POCS. La fase 1 de vigilància diària i divulgació setmanal de la valoració qualitativa de les dades de temperatures i defuncions es va mantenir activa fins el dia 31 d'agost.

Durant el mes de setembre es va continuar fent el seguiment diari de les dades de temperatures i defuncions.

Les dades obtingudes han estat les següents:

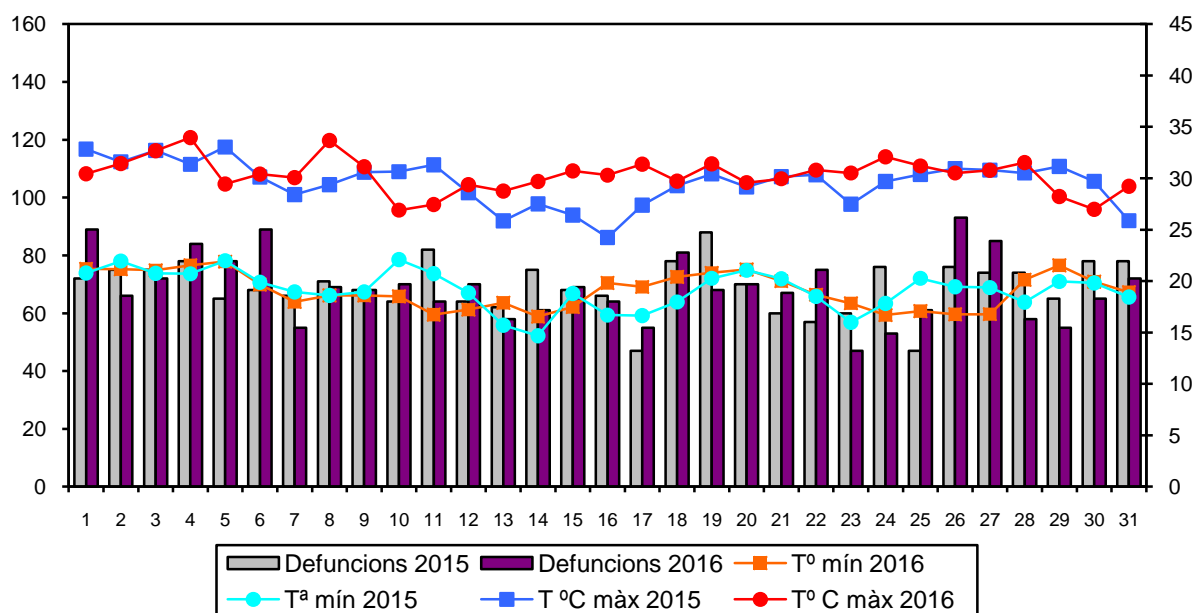
Dades de les defuncions funeràries associades a la temperatura en els deu municipis monitorats

Defuncions

Agost

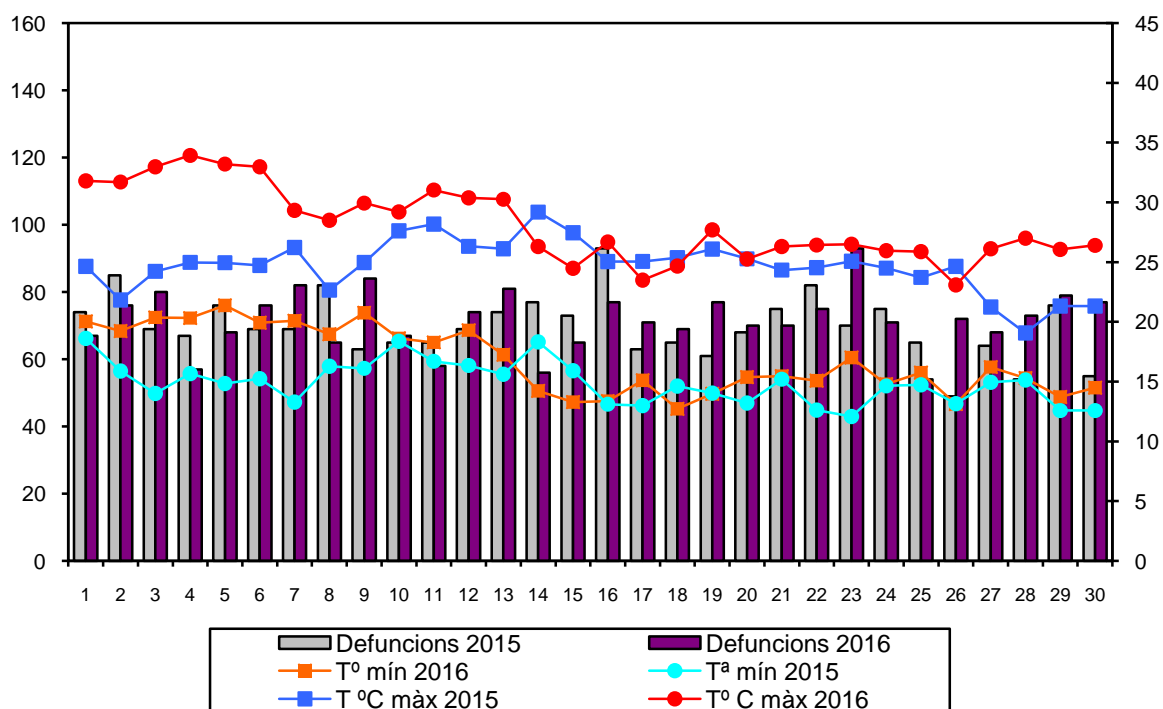
Temperatura °C

Defuncions

Setembre

Temperatura °C

En les setmanes del 4 al 10 i del 11 al 17 de juliol es van observar canvis en les defuncions funeràries notificades, que van ser inferiors a les de les mateixes setmanes de l'any anterior. Aquest fet pot ser explicat per la gran onada de calor del juliol de 2015 que va provocar un increment en les xifres. No s'han detectat variacions en les dades de mortalitat hospitalària, ni en les urgències ateses ni en les ingressades de les esmentades setmanes (pàg. 15 i 16)

Dades de les defuncions judicials (Institut de Medicina Legal de Catalunya)

Durant aquest període, l'Institut de Medicina Legal de Catalunya va dur a terme el control de les morts judicials. Des de el IML no es va notificar cap mort per cop de calor.

Les unitats de vigilància epidemiològica van rebre la notificació des dels hospitals de 2 casos de cop de calor, un dels quals va morir.

Dades dels quatre hospitals sentinella (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar)

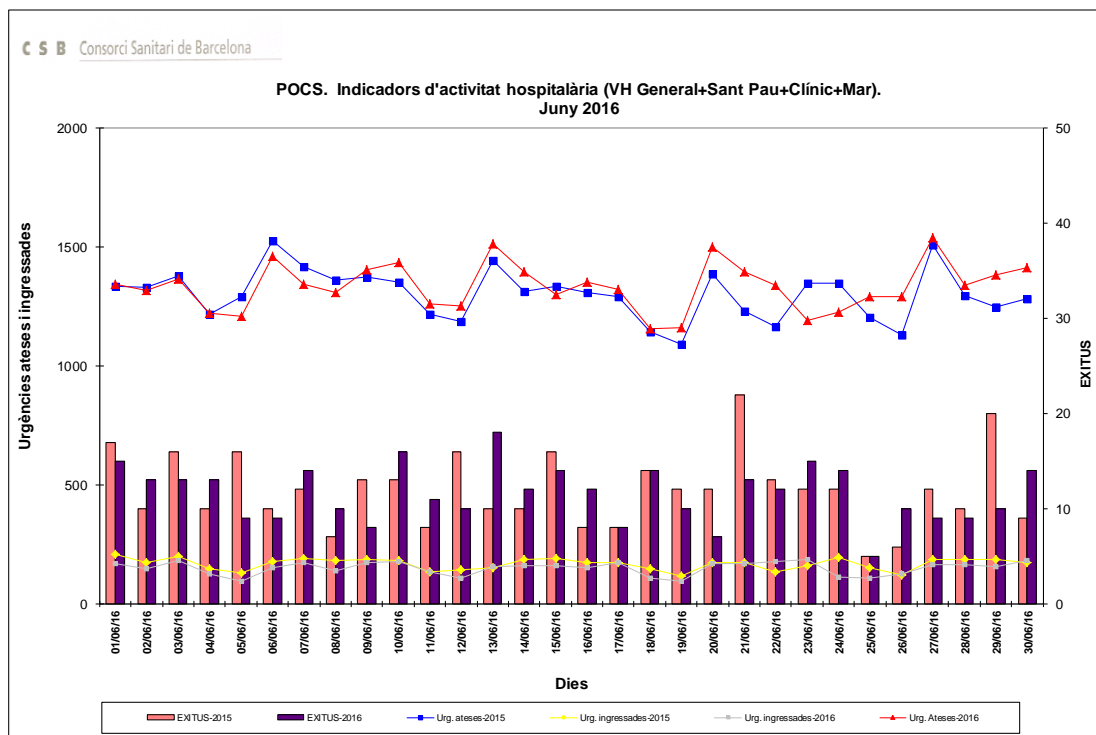
Per tal de controlar l'evolució de l'activitat assistencial de forma més exhaustiva, diàriament es monitoren les xifres d'activitat, d'urgències ateses i ingressades, i la mortalitat hospitalària dels quatre centres hospitalaris sentinella de Barcelona (Vall d'Hebron, Hospital Clínic, Sant Pau i Hospital del Mar). El comportament d'aquestes dades ens és útil com a referència i alerten de les variacions importants que van succeint, encara que els resultats no siguin estrictament extrapolables a la globalitat de Catalunya. A continuació figuren els gràfics que es van elaborant per dur a terme el seguiment. El seguiment de dades diàries d'aquests **quatre hospitals sentinella** fan referència als mesos de juny, juliol, agost i setembre:

La font de la qual procedeixen totes les dades és de l'aplicació informàtica del Pla integral d'urgències de Catalunya (PIUC).

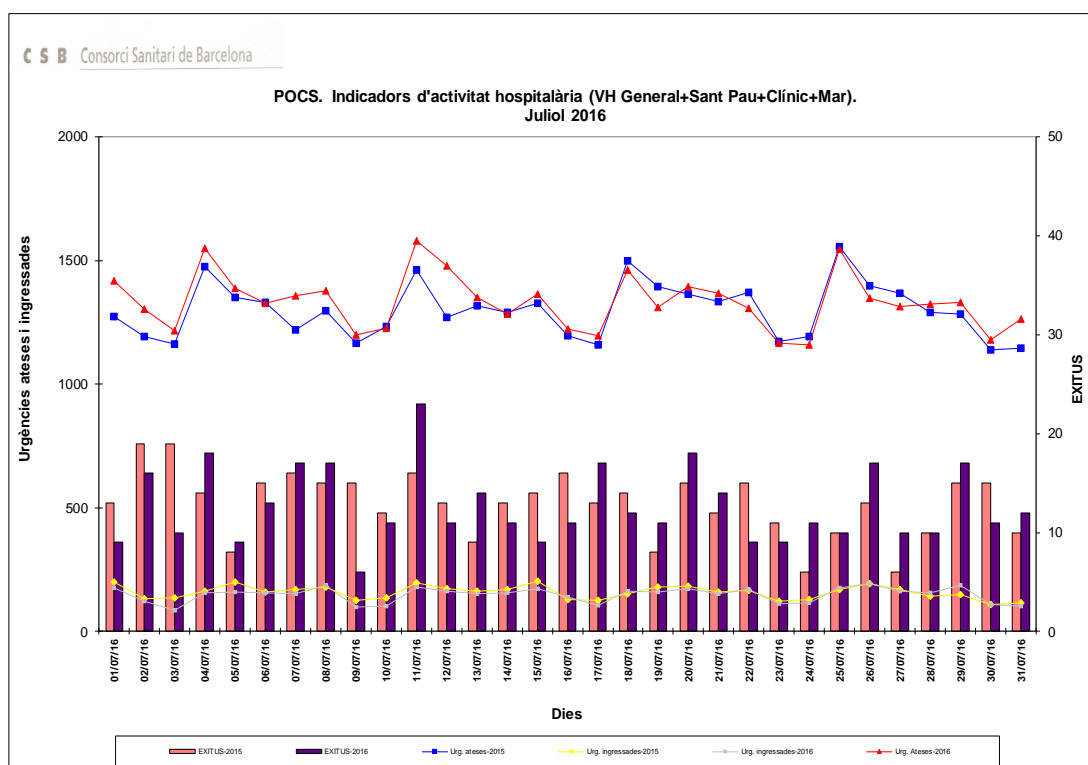
Pel que fa a les urgències ateses a aquests quatre hospitals sentinelles, l'activitat durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre a l'estiu del 2016 va ser un 3,6% més elevada que l'any anterior. Pel que fa a les urgències ingressades, la diferència ha estat d'un 5,8% menys al 2016 respecte al 2015.

Els èxits en aquests quatre centres han tingut un increment del **3,4%** en relació a l'any anterior.

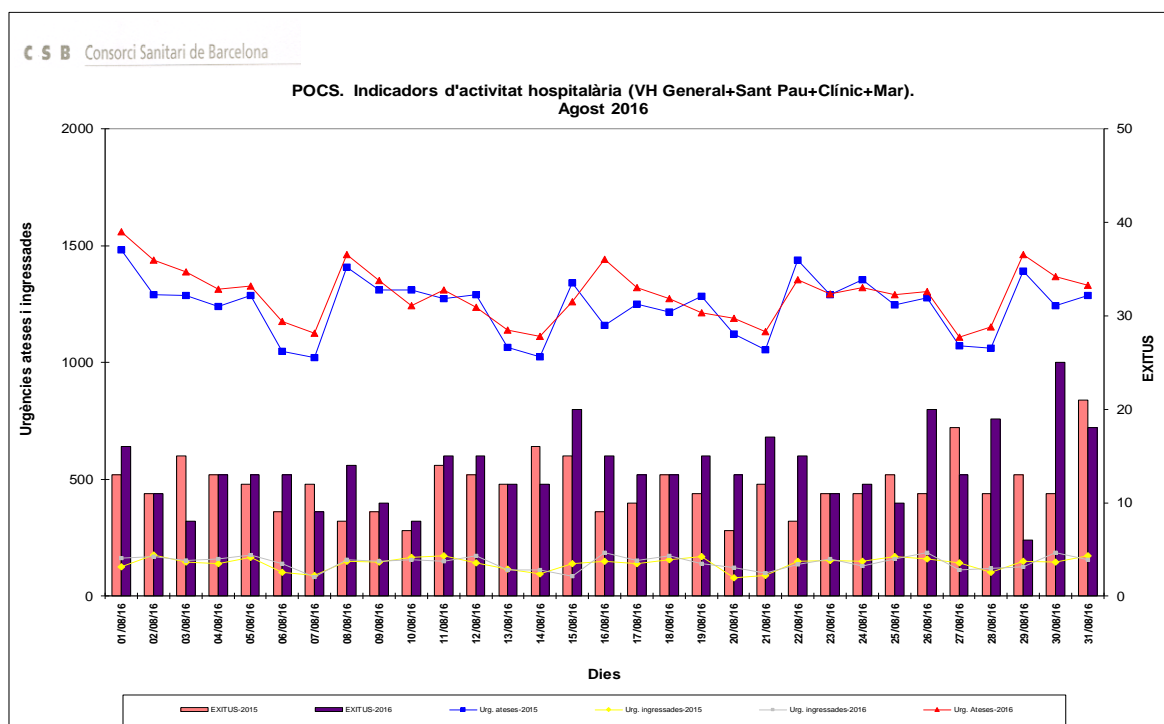
Mes de juny

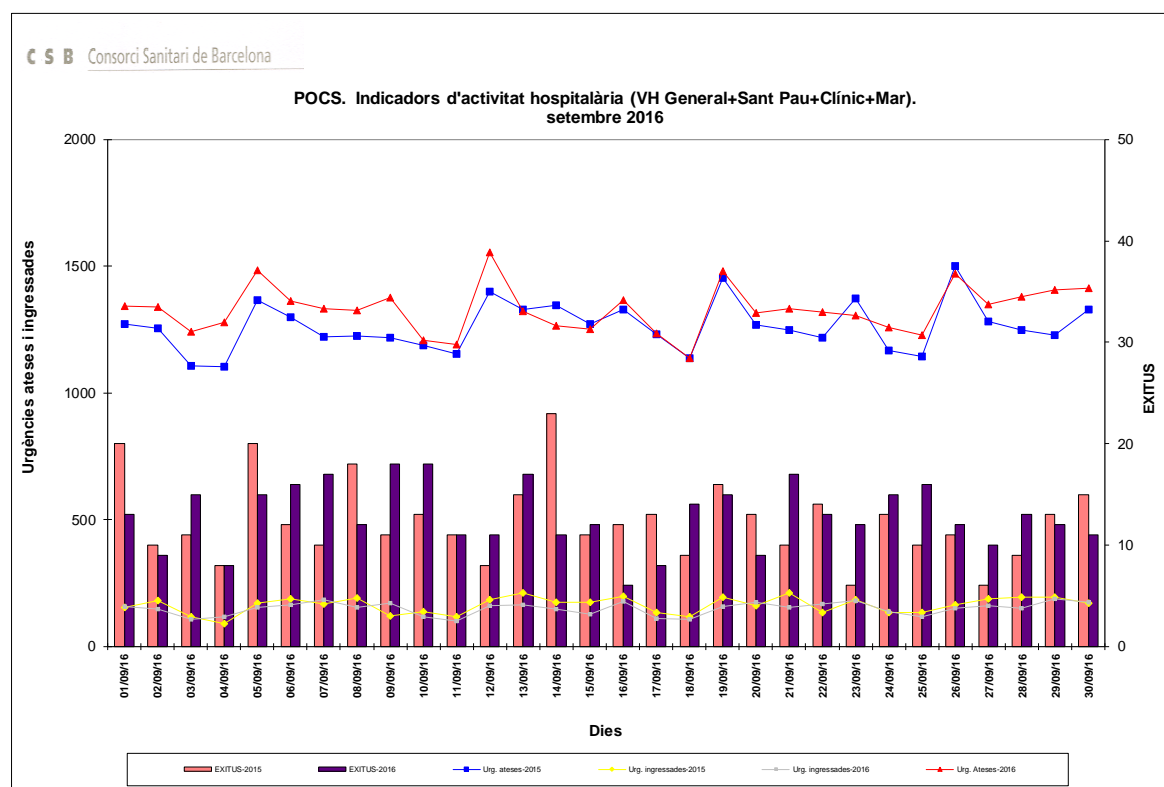
Mes de juliol

Mes d'agost

Mes de setembre

ACTIVACIÓ DE LA FASE 2 D'ALERTA

L'estiu de 2016, el Servei Meteorològic de Catalunya **va emetre diversos avisos d'onada de calor, i/o de temperatura màxima extrema** mitjançant preavisos i avisos en les ocasions següents:

JULIOL

El mes de juliol, el Meteocat va emetre **quatre avisos de temperatura màxima extrema (TME)**.

El **primer avís** es va emetre per als dies **7 i 8 de juliol**, i va afectar algunes comarques de Lleida, Tarragona i Girona ([figura 1](#)).

El segon avís, per al **10 i 11 de juliol**, va començar essent molt extens afectant gairebé tota Catalunya i posteriorment va disminuir en extensió ([figura 2](#)).

L'avís per als **dies 26 i 27** va ser molt localitzat afectant només algunes comarques de Girona i Lleida, i l'últim avís, per al **30 i 31 de juliol**, va afectar novament gran part del territori català.

Durant el mes de juliol, el Meteocat va emetre també **un avís d'onada de calor** entre els dies **19 i 21 de juliol** que va afectar a gran part del territori de Catalunya, concretament la zona nord i la zona central ([figura 3](#)).

AGOST

El mes d'agost, el Meteocat va emetre **2 avisos de temperatura màxima extrema** un per al 4 d'agost, i l'altre per al 27 i 28 d'agost que van afectar algunes comarques de Catalunya.

SETEMBRE

Finalment, entre el 3 i 5 de setembre, el Meteocat va emetre un avís **d'onada de calor**, que va afectar tota Catalunya el dia 4.

Durant aquests vuit períodes, **l'ASPCAT va activar la fase 2 del POCS** durant la qual va fer difusió dels avisos i dels consells per tal de prevenir els efectes de la calor sobre la salut de la població ([figura 4](#)). A més, quan es van emetre els dos avisos d'onada de calor, **el Departament d'Interior en coordinació amb l'ASPCAT va activar el Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT)**. ([figura 5](#)).

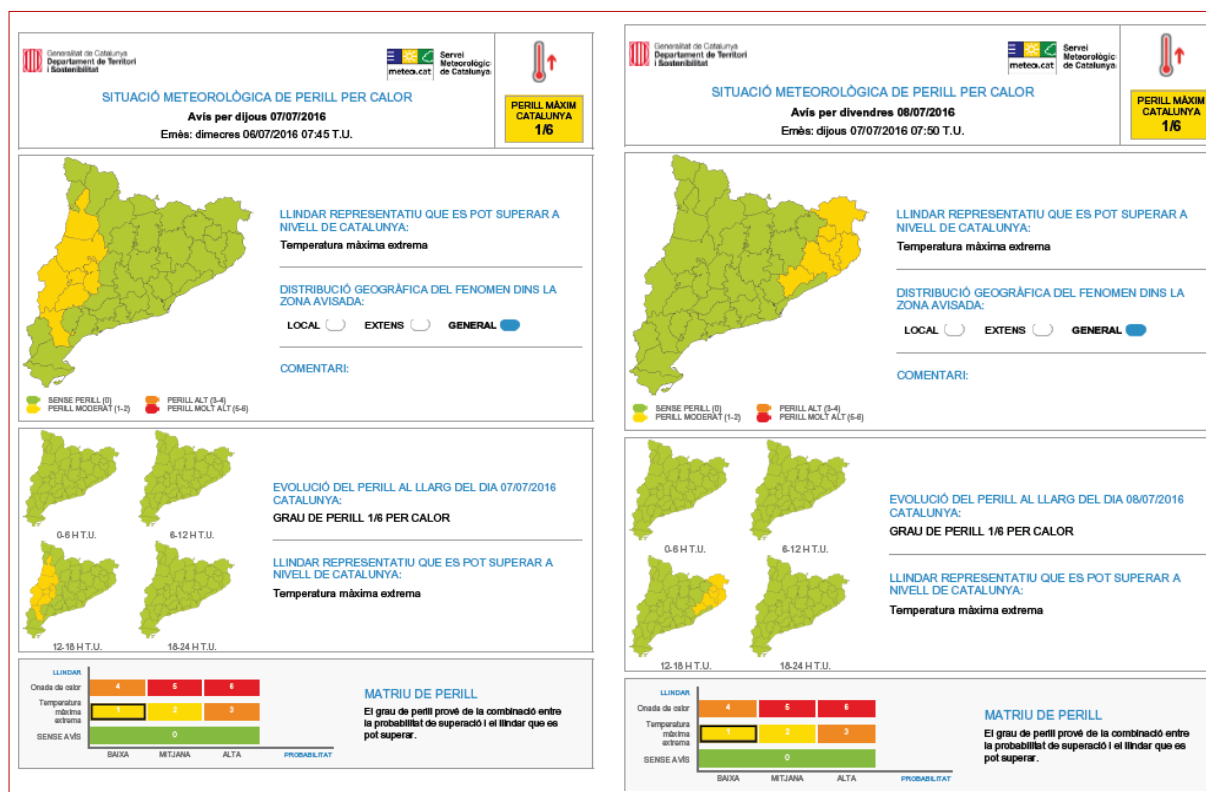
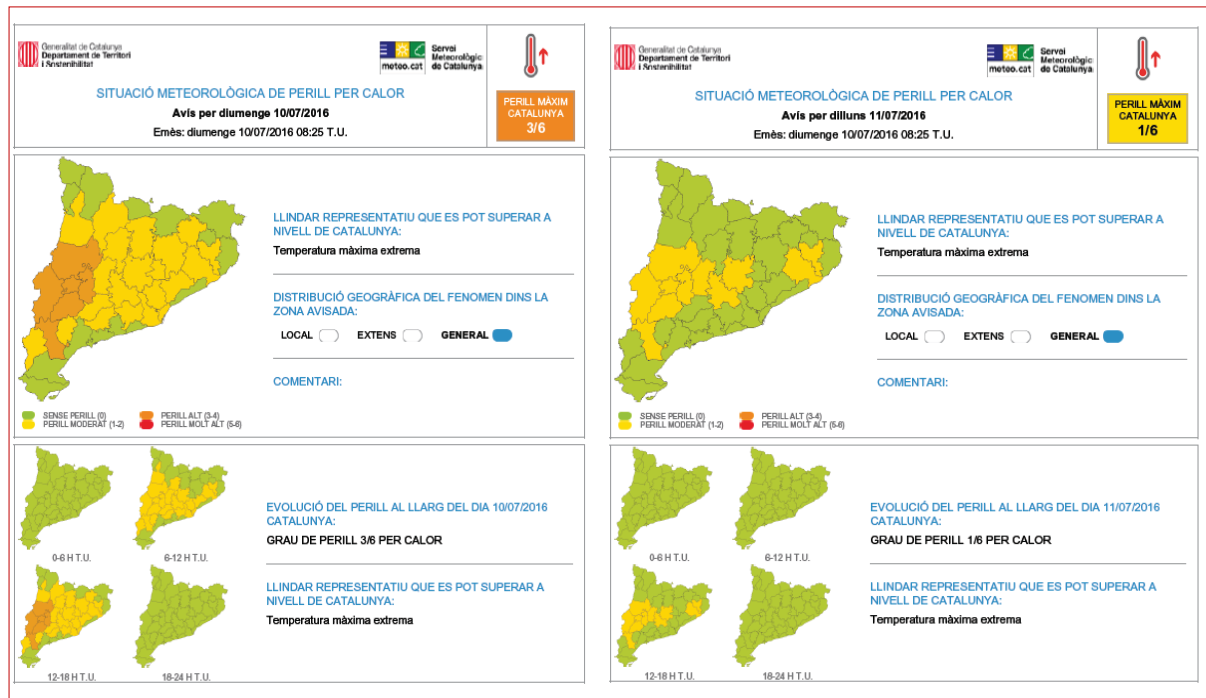
Figura 1: Avis de SMP per temperatura màxima extrema emès pel 7 i el 8 de juliol, per l'SMC.**Figura 2: Avis de SMP per TME emès per diumenge 10 i dilluns 11 de juliol**

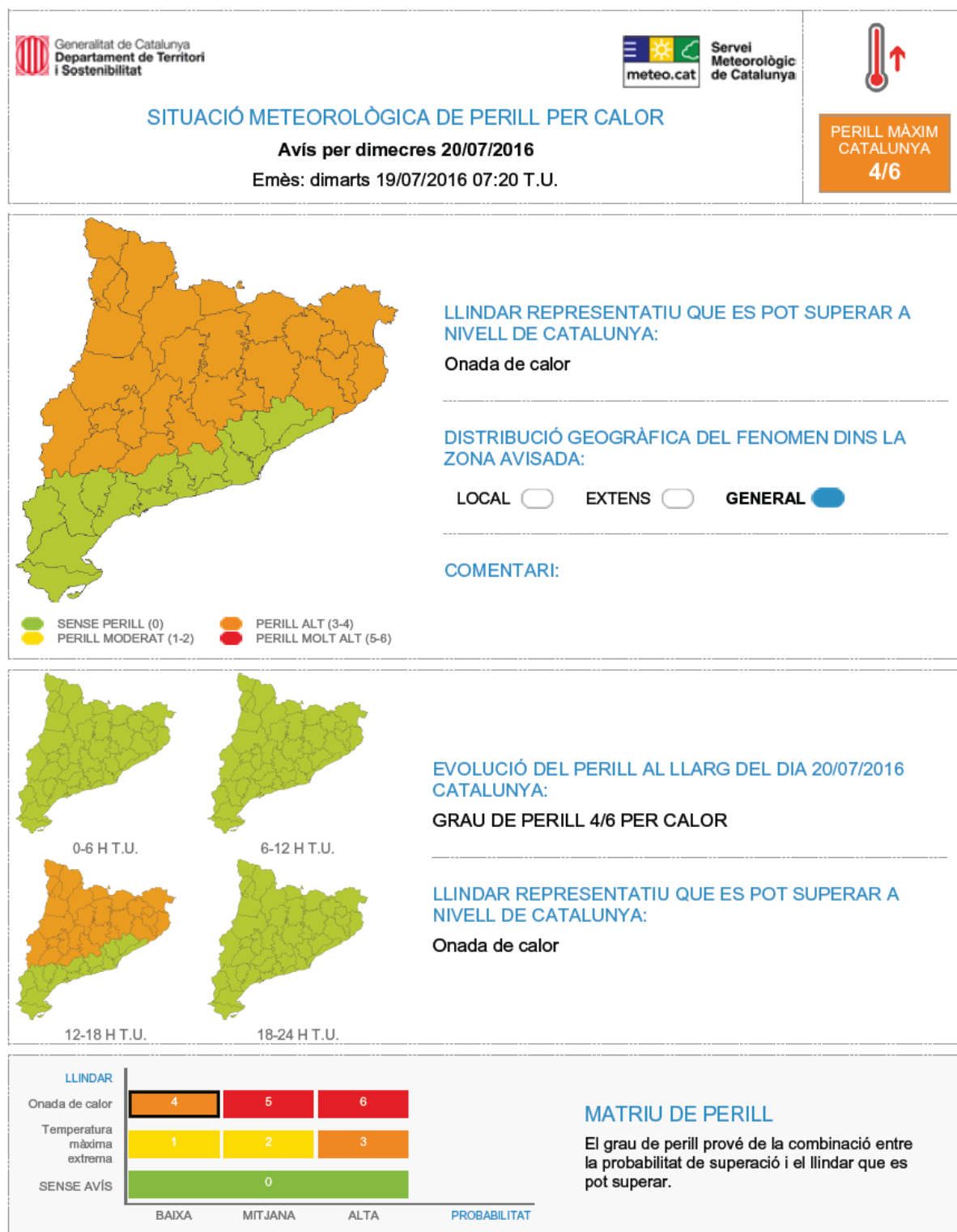
Figura 3. Avis de SMP per onada de calor del 19 al 21 de juliol

Figura 4: L'ASPCAT fa difusió de l'avís a tots els participants del Pla i comunica la fase 2 i l'enllaç als consells preventius

De:	SGVE
Per a:	
A/c:	Jane Checa, Mireia; Martinez Mateo, Ana Isabel
Tema:	avís de calor 21 juliol

Benvolguts,

Per a la vostra informació us fem arribar l'avís emès pel Servei Meteorològic de Catalunya **per al dia 21/07/2016**.

Les comarques afectades per l'avís són: **el Pallars Jussà, el Pla d'Urgell, el Segrià, la Noguera, les Garrigues, i l'Urgell**.

Podeu consultar **la probabilitat de la vostra comarca als annex adjunts**.

L'ASPCAT comunica que el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les possibles onades de calor sobre la salut (POCS) continua en **fase 2**.

Per a més informació: a www.meteo.cat/prediccio/general

Adjuntem a continuació els **consells bàsics** donats des de l'ASPCAT que poden evitar els problemes causats per la calor, i que podeu trobar a l'enllaç de l'ASPCAT: [consells](#), conjuntament amb el material divulgatiu.

Consells per evitar els problemes causats per la calor

1. Protegiu-vos del sol i la calor

A casa, controleu la temperatura:

- Durant les hores de sol, tanqueu les persianes de les finestres on toca
- Obriu les finestres de casa durant la nit, per refrescar-la
- Estigueu-vos a les estances més fresques
- Recorreu a algun tipus de climatització (ventiladors, aire condicionat, ventalls) per refrescar l'ambient. Si no teniu aire condicionat, mireu de passar les hores de més calor, o com a mínim dues hores al dia en llocs climatitzats (centres comercials, cinemes, biblioteques, etc.)
- Refresqueu-vos sovint amb dutxes, tovalloles mullades amb aigua, etc

Al carrer, eviteu el sol directe:

- Porteu una gorra o un barret
- Utilitzeu roba lleugera (com la de cotó), de colors clars i que no sigui ajustada
- Procureu caminar per l'ombra, estar sota un para-sol quan sigueu a la platja i descanseu en llocs frescos del carrer o en espais tancats que estiguin climatitzats
- Porteu aigua i beveu-ne sovint
- Mulleu-vos una mica la cara i, fins i tot, la roba
- Vigileu en els trajectes amb cotxe durant les hores de més sol i no hi deixeu els infants o a persones fràgils amb les finestres tancades

2. Reduïu l'activitat física a les hores de més calor

- Eviteu sortir a les hores del migdia, que és quan fa més calor
- Reduïu les activitats intenses

3. Beveu força i vigileu l'alimentació

- Beveu aigua i suc de fruita tant com pugueu, fins i tot sense tenir set
- No prengueu begudes alcohòliques
- Eviteu els menjars molt calents i els que aporten moltes calories

4. Ajudeu els altres. Si coneixeu gent gran o malalta que viu sola:

- Mireu de visitar-los un cop al dia
- Ajudeu-los a seguir aquests consells
- Si prenen medicació, reviseu amb el seu metge si aquesta pot influir en la termoregulació i si s'ha d'ajustar o canviar

5. On us en podeu informar?

- Informeu-vos sobre els horaris dels **centres d'atenció primària** que teniu més a prop, tant del vostre municipi com del lloc on aneu de vacances
- Recordeu el número de **CatSalut Respon (061)**, que us pot atendre diàriament, durant les 24 hores. Allí us poden donar consells de salut, indicar-vos els centres sanitaris més propers, o si es necessari, activar una atenció domiciliària. |
- Recordeu que a les **oficines de farmàcia** podeu obtenir informació sobre com evitar els problemes causats per la calor
- Seguiu les **prediccions meteorològiques** perquè us anticiparan els dies més calorosos
- Acudiu amb antelació als professionals sanitaris i socials per prevenir els possibles problemes per a la vostra salut

Presteu atenció als anteriors consells, sobretot si esteu entre aquests col·lectius o sou familiars o coneguts d'aquestes persones:

1. Persones majors de 75 anys.
2. Persones amb determinades circumstàncies socials (viure sol, pobresa, etc.).
3. Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura.
4. Nadons.
5. Persones amb hipertensió arterial, diabetis, malalties cardiovasculars, malalties respiratòries (MPOC, bronquitis), renals, Parkinson, Alzheimer, obesitat o altres de cròniques.
6. Persones que prenen una medicació que actua sobre el sistema nerviós central (tranquil·litzants, antidepressius, psicòtrops) o diürètics.
7. Persones amb problemes mentals i de conducta deguts a l'ús de substàncies psicoactives o alcohol.
8. Persones que realitzen una activitat física intensa.
9. Persones que han de romandre o fer activitat física a l'aire lliure (incloses les activitats laborals).

Trobareu les recomanacions per als professionals al document "[POCS, Estiu de 2016](#)"

Figura 5. Comunicat des del Departament d'interior

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior

protecció civil

CECAT-Centre de Coordinació operativa de Catalunya

COMUNICAT D'ACTIVACIÓ DEL PROCICAT EN FASE D'ALERTA PER ONADA DE CALOR

Es comunica que en base a les previsions meteorològiques emeses pel Servei Meteorològic de Catalunya i per les afectacions que es preveu que se'n poden derivar, correspon activar en Alerta el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per Onada de calor.

El llindar establert pel Servei Meteorològic de Catalunya es correspon amb la superació de la temperatura màxima diària de cada municipi establerta pel percentil 98 durant tres dies consecutius o més.

El percentil 98 és el valor estadístic que indica que només el 2% de dies dels mesos d'estiu, la temperatura màxima ha estat superior a aquest valor. Aquest percentil, pren un valor diferent a cada municipi en funció de les temperatures màximes que s'hi assoleixen.

Consulteu aquí el valor del percentil 98 del vostre municipi:

[Taula del percentil 98 de la temperatura màxima per municipis](#)

Aquest avís ja s'ha fet arribar als grups vinculats.

S'emetrà un nou comunicat tan aviat com es produeixin novetats en el desenvolupament de la situació d'emergència.

Si el vostre municipi disposa de xarxa RESCAT recordeu de tenir connectat el terminal.

Barcelona, dilluns, 18 juliol 2016

12:26:42 h

Durant els períodes de calor, cada dia l'SMC va actualitzar les dades en relació amb les comarques implicades i a la seva probabilitat d'afectació. Igualment es van anar actualitzant els comunicats des de l'ASPCAT i des del CECAT.

Es va comunicar la finalització de l'episodi. ([figura 6](#)),

Figura 6. Finalització de l'episodi de calor, comunicat per l'SMC el dijous 21 de juliol

Durant la fase 2 d'alerta del POCS, en les setmanes del 4 al 10 i del 11 al 17 de juliol es van observar canvis en les defuncions funeràries notificades, que van ser inferiors a les de les mateixes setmanes de l'any anterior. Aquest fet pot ser explicat per la gran onada de calor del juliol de 2015 que va provocar un increment en les xifres. No s'han detectat variacions en les dades de mortalitat hospitalària, ni en les urgències ateses ni en les ingressades de les esmentades setmanes en els quatre hospitals sentinella.

Durant aquest estiu es van notificar **una defunció** per cop de calor a Lleida el 29/07/2016 després de 7 dies d'ingrés hospitalari. Per altra banda, va ser notificat un altre cop de calor des del servei de Barcelonès Nord Maresme el 26 de juliol en un pacient de Badalona que va requerir ingrés hospitalari i que va evolucionar favorablement.

De totes les informacions incloses als comunicats emesos pel CECAT, se'n van fer trameses diàries als municipis afectats, els consells comarcals i serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de les administracions autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les notes de premsa del Gabinet de Protecció Civil, que també en va fer difusió a través del Twitter @emergenciescat.

VALORACIÓ DE L'ACTIVITAT ASSISTENCIAL A CATALUNYA

És un fet constatat, mitjançant nombroses investigacions, la relació que existeix entre la morbiditat i mortalitat i les altes temperatures a l'estiu. Per això és important estudiar les diferents variables amb què comptem des del punt de vista assistencial com és, per una banda, l'activitat realitzada als hospitals de Catalunya (urgències ateses, urgències ingressades i èxits) i la realitzada als centres d'atenció primària (CAP) tant en el mateix centre com al domicili; per una altra banda, també es important identificar i registrar els pacients considerats fràgils que són susceptibles de patir afectació per la calor.

A continuació es detalla l'activitat assistencial de l'estiu 2016, en comparació amb altres estius (2015, 2014).

Evolució de l'activitat d'urgències hospitalàries ateses a Catalunya^(*)

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2014	278.362	274.866	268.309	821.537
2015	293.988	289.731	270.047	853.766
2016	304.060	292.125	274.272	870.457

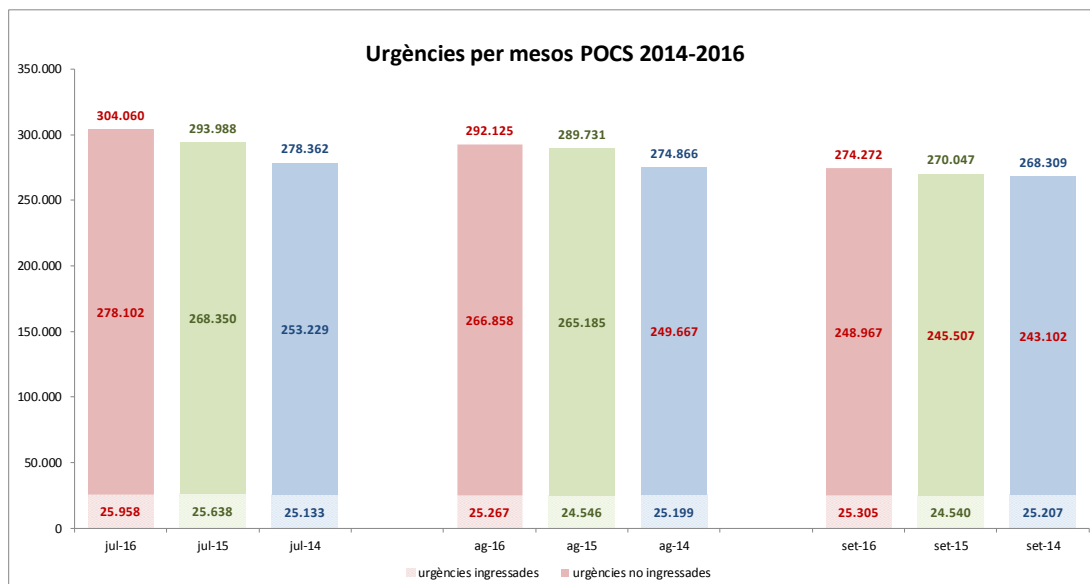
(*) Dades obtingudes de l'aplicació informàtica PIUC

Evolució del nombre d'urgències hospitalàries ingressades a Catalunya

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2014	25.133	25.199	25.207	75.539
2015	25.638	24.546	24.540	74.724
2016	25.958	25.267	25.305	76.530

(*) Dades obtingudes de l'aplicació informàtica PIUC

Urgències per mesos. POCS 2014-2016

A les taules i a la gràfica anterior es pot observar que a l'estiu 2016, hi ha hagut més activitat d'urgències hospitalàries que en estius anteriors i això és vàlid pels tres mesos observats.

La comparació dels totals d'urgències ateses ens informa d'un increment del 1,95% en relació a l'any 2015 i un 5,9% en relació al 2014. El mes en que es van atendre més urgències va ser juliol, com en els darrers anys.

Pel que fa al nombre d'urgències ingressades es pot veure que els ingressos de 2016 han estat més elevats que en els dos anys anteriors i el mes de juliol també ha estat el de més activitat.

Pel que fa al percentatge d'urgències ingressades en relació a les urgències ateses, trobem que és manté força similar en tots els casos oscil·lant entre un 8,5% i un 9% aproximadament de les urgències ateses.

Distribució del nombre d'èxits hospitalaris a Catalunya

Anys	Juliol	Agost	Setembre	TOTAL
2014	1.721	1.460	1.612	4.793
2015	1.763	1.551	1.674	4.988
2016	1.518	1.522	1.500	4.540

(*) Dades obtingudes de l'Aplicatiu PIUC

Pel que fa als èxits hospitalaris, l'any 2016 han estat inferiors als 2 anys anteriors (-8,9% en relació a 2015 i -5,3% en relació a 2014).

Visites als centres i dispositius d'urgències d'atenció primària

VISITES ALS CENTRES I DISPOSITIUS D'URGÈNCIES D'ATENCIÓ PRIMÀRIA
Juny - Agost 2016. Comparació any 2015

	VISITES EAP			VISITES A URGÈNCIES		
	CENTRE	DOMICILI	TOTAL	CENTRE	DOMICILI	TOTAL
juny-15	2.799.614	93.264	2.892.878	183.433	9.688	193.121
juny-16	2.862.597	92.627	2.955.224	182.868	9.151	192.019
% Variació	2,25%	-0,68%	2,16%	-0,31%	-5,54%	-0,57%
jul-15	2.773.652	96.167	2.869.819	189.496	9.464	198.960
jul-16	2.592.940	85.612	2.678.552	206.372	10.293	216.665
% Variació	-6,52%	-10,98%	-6,66%	8,91%	8,76%	8,90%
ag-15	1.901.478	72.396	1.973.874	197.989	10.009	207.998
ag-16	2.051.404	76.083	2.127.487	203.232	9.983	213.215
% Variació	7,88%	5,09%	7,78%	2,65%	-0,26%	2,51%
sep-15	2.569.787	92.082	2.661.869	173.646	9.131	182.777
sep-16	2.766.841	87.388	2.854.229	169.251	8.972	178.223
% Variació	7,67%	-5,10%	7,23%	-2,53%	-1,74%	-2,49%
Període Juny- agost 15	7.474.744	261.827	7.736.571	570.918	29.161	600.079
Període Juny-agost 16	7.506.941	254.322	7.761.263	592.472	29.427	621.899
% Variació	0,43%	-2,87%	0,32%	3,78%	0,91%	3,64%

Dades procedents de l'e-CAP de l'ICS

Si analitzem de forma conjunta els tres mesos d'estiu, podem veure que al 2016 s'han realitzat més visites als centres d'Atenció Primària (visites al centre) que l'any anterior, amb un increment del 0,43%. Pel que fa als domicilis han disminuït un 2,87%. En conjunt, hi ha hagut un increment d'activitat d'un 0,32%.

Pel que fa als Centres d'Atenció Continuada (serveis d'urgències de Primària), l'activitat del 2016 s'ha incrementat tant pel que fa a les visites al centre (3,78%) com al domicili (0,91%). L'increment total ha estat d'un 3,64%.

En relació amb l'objectiu 2

ACTUACIONS REALITZADES DES DE L'ATENCIÓ PRIMÀRIA. Col·laboració amb els centres sociosanitaris. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor

Des que es va iniciar el POCS l'any 2004, l'atenció primària ha tingut un paper fonamental en l'accés a la població diana a la qual s'adrecen les accions (persones de risc davant de canvis bruscs i sostinguts de temperatura).

La taula següent mostra el resultat de les accions que s'han dut a terme en les diferents regions sanitàries.

Encara que pot haver-hi variabilitat a l'hora de valorar les persones de risc davant la calor entre els diferents centres, els resultats i l'esforç per identificar i registrar tots els pacients susceptibles de ser afectats per la calor han estat molt satisfactoris, i s'ha obtingut una informació molt valuosa per a qualsevol actuació que calgui dur a terme.

Actuacions realitzades des de l'atenció primària per regió sanitària. Persones de risc identificades en cas d'onada de calor. Estiu del 2016

Regions sanitàries	Persones de risc en cas d'onada de calor			Persones ateses en cas de risc d'onada de calor		Serveis Socials (SS)		Difusió mesures			
	Actualitzat cens*	A domicili	AI CAP	A domicili	AI CAP	Contacte Serv Socials AP*	Contrastat cens*	fulletons*	material propi*	xerrades*	altres*
	si/no	nombre	nombre	nombre	nombre	si/no	si/no	si/no	si/no	si/no	si/no
Lleida	100%	3.328	131.570	1193	13.546	--	--	--	100%	--	--
Alt Pirineu i Aran	100%	483	8.234	0	0	86%	86%	57%	14%	14%	0%
Girona	88%	7.116	278.333	7.934	147.378	80%	78%	46%	10%	17%	37%
Terres de l'Ebre	100%	1.751	20.382	851	9.786	--	--	--	--	--	--
Tarragona	100%	7.284	79.398	5.189	48.035	88%	82%	91%	15%	73%	
Catalunya Central	100%	379	15.263	3.012	6.351	8%	5%	61%	8%	3%	47%
Barcelona ciutat	96%	23.791	453.572	22.289	421.253	35%	83%	78%	44%	42%	93%
Àmbit Metropolità	81%	31.454	708.963	8.946	120.903	33%	22%	63%	29%	12%	45%
TOTAL	96%	75.586	1.695.715	49.414	767.252	55%	59%	66%	31%	27%	44%

(*) Variables qualitatives amb resposta Sí o No. % de centres que responen afirmativament.

Regions sanitàries	Exclusivament si s'activa el nivell d'alerta 2			
	Trucades motivades per la calor	Nombre de visites motivades per la calor		Persones fràgils
	Nombre	Domicili	CAP	N de trucades de seguiment
Lleida	0	0	64	0
Alt Pirineu i Aran	0	0	0	0
Girona	0	0	0	0
Terres de l'Ebre	0	0	0	0
Tarragona	203	1.214	112	4.814
Catalunya Central	0	0	0	70
Barcelona ciutat	781	367	191	916
Àmbit Metropolità	161	2.954	225	3.464
TOTAL	1.145	4.535	592	9.264

Persones en risc en cas d'onada de calor

-
- * Persones més grans de 75 anys.
 - * Persones amb discapacitats físiques o psíquiques i limitacions de mobilitat o autocura.
 - * Persones amb hipertensió arterial, diabetis, malalties cardiorespiratòries, hepàtiques, Parkinson, Alzheimer, obesitat o altres malalties cròniques.
 - * Altres persones que, per la seva situació personal, el CAP de referència consideri necessari atendre.
 - * Persones que prenen una medicació especial (tranquil·litzants, antidepressius, psicòtrops o diürètics).
-

Com altres anys, l'any 2016 s'ha continuat amb el cens i seguiment de persones grans fràgils (96% cens actualitzat). En conjunt s'ha intervingut un 65,4% de les persones diana al domicili (49.414 persones ateses al domicili sobre les 75.586 persones identificades com a persones de risc) i un 45,2% al CAP (767.252 persones ateses sobre el total de 1.695.715 persones identificades).

La majoria de regions sanitàries han considerat el contacte amb els serveis socials. El cens s'ha contrastat a la major part de regions i ha presentat variacions importants (d'un 5% a un 86%).

La difusió de mesures preventives més utilitzada ha estat la distribució de fullets. La utilització d'aquest material ha fet disminuir la utilització de material propi. La realització de xerrades i altres mesures també ha estat molt variable; de fet, la reiteració de la prevenció individual mitjançant el consell personalitzat tant a la consulta com als domicilis ha provocat la disminució de xerrades i altres mesures utilitzades anteriorment.

Les altres accions que s'han dut a terme han estat similars a les dels altres anys: programes/consells en emissores de ràdio, educació individual i col·lectiva, difusió per megafonia de consells genèrics durant el període d'actuació, informació web, i bloc /Facebook / twitter/ xarxes socials. S'ha fet també seguiment telefònic, revistes d'associacions de veïns, consells a la consulta i valoració de necessitats individuals, ampliació en la distribució de material i xerrades a casals del municipi, presentació del programa als ajuntaments, difusió a la premsa, cartes adreçades a totes les persones censades com a persones considerades de risc. S'han realitzat jornades d'aigua als barris, difusió i contactes amb forces públiques, seguiment institucions geriàtriques i psiquiàtriques, xerrades informatives a professionals, ajut de sanitat respon, protocols i realització de crides o pregons als pobles petits.

Pel que fa als Centres sanitaris s'han fet:

- Circulars pròpies i reforç en l'activitat assistencial (CAP i domicili).
- Informació personalitzada: consells verbals i telefònics.
- Col·laboració de Catsalut Respon.
- Reorganització de les agendes i consells perquè la gent es desplaci al CAP en hores de menys calor.
- Comissió interna a l'equip de seguiment de POCS, assignant personal de referència.
- Potenciació de la tele-assistència en malalts fràgils i ATDOM.
- Col·laboració del gestor de casos en el control de pacients fràgils.

Finalment, pel que fa al nivell 2 d'alerta, la major activitat va tenir lloc a la RS Camp de Tarragona, a Barcelona ciutat i a l'Àrea Metropolitana. Les mesures, podien comprendre des de l'augment de la freqüència d'anunci de mesures preventives a les pantalles del CAP i reforç del suport del cuidador a les trucades telefòniques i les visites als domicilis.

ACTUACIONS REALITZADES PEL SEM – 061CatSalut Respon

061CatSalut Respon participa en el POCS amb tres línies d'actuació ben definides:

- Informació als ciutadans sobre els efectes que una possible onada de calor pot causar sobre la salut i consells per prevenir aquests efectes. També informa sobre les mesures a prendre davant d'un cop de calor.
- Seguiment i control dels malalts fràgils, en col·laboració amb els equips d'atenció primària en cas que s'esdevingui una onada de calor.
- Atenció de les consultes rebudes per trastorns relacionats amb la calor, ja sigui amb resolució telefònica amb un consell de salut, o activant algun recurs (metges a domicili o ambulància de qualsevol tipus) en cas de ser necessari el trasllat a un centre hospitalari.

L'any 2016 SEM no va rebre cap petició de centres d'atenció primària per realitzar seguiment de pacients fràgils en cas d'onada de calor i per aquest motiu no varen realitzar cap seguiment concret.

L'activitat de SEM – 061 CatSalut Respon es va limitar a les consultes informatives generals, ja habituals en aquest període i descrites anteriorment.

ACTUACIONS REALITZADES PER LA CREU ROJA

La Creu Roja ha fet les actuacions següents:

- Visites domiciliàries: realització de visites en el propi domicili aquelles persones més fràgils i/o vulnerables.
- Xerrades de prevenció: activitats en grup o a nivell individualitzat per informar de la importància de la prevenció dels efectes de la calor, i facilitar consells a seguir en diferents circumstàncies (domicili, àpats, etc.).
- Seguiment telefònic: A través dels Centres de Contacte locals de Creu Roja, s'han realitzat durant aquest període, trucades a través de la campanya específica "Onada de Calor" realitzant un seguiment quinzenal de l'estat de salut dels

usuaris, a través d'una enquesta inicial i facilitant consells per a la prevenció dels efectes de les temperatures elevades sobre la salut a la província de Barcelona.

També, a través de les trucades de seguiment periòdic que es realitzen durant tot l'any als usuaris de Creu Roja des dels centres de contacte de les oficines locals de Creu Roja dins de la campanya Agenda Catalunya, s'han aprofitat les trucades de seguiment per facilitar consells i recomanacions sobre la importància de la prevenció dels efectes de les altes temperatures sobre la salut, a la província de Barcelona. Tanmateix des del Centre de Coordinació Autònomic s'han realitzat 31.819 trucades on també s'ha aprofitat per a donar consells i recomanacions sobre l'onada de calor a usuaris de Creu Roja (col·lectius especialment vulnerables) a tot el territori de Catalunya.

DADES QUANTITATIVES. En relació al número de trucades de seguiment, així com per facilitar informació i consells:

- **Campanya específica "OlaCalor"**: En total s'han realitzat 952 trucades de seguiment específic, **a 437 usuaris amb especial risc o vulnerabilitat**.
- **Campanya Agenda-Catalunya**: Durant el període de la campanya de l'onada de calor, des dels centres de contacte locals als diferents municipis de Creu Roja, a través de les campanyes de proximitat, s'ha aprofitat les trucades de seguiment a tots els usuaris d'altres programes de Creu Roja per facilitar consells i recomanacions. S'ha realitzat un total de **2.221 trucades**.
- **Centre de Coordinació Autònomic** també durant el període de la campanya de l'onada de calor, des del Centre de Coordinació Autònomic, aprofitant les trucades a usuaris d'altres programes, s'han realitzat **31.819 trucades** en les quals s'han facilitat consells i recomanacions per prevenir els efectes de la calor sobre la salut a persones ateses per Creu Roja.

En total s'han realitzat 35.453 trucades de seguiment a usuaris de tota Catalunya.

ACTUACIONS REALITZADES PEL DEPARTAMENT D'INTERIOR

Activitats realitzades per la Direcció General de Protecció Civil del Departament d'Interior, a través del CECAT (Centre de Coordinació Operativa de Catalunya)

Des del Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) es difonen els comunicats i avisos corresponents en cas de temperatura màxima extrema o d'onada de calor, a partir de la informació facilitada pel Servei Meteorològic de Catalunya en relació amb les situacions meteorològiques de perill, adjuntant-hi, quan s'activa el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per onada de calor, els consells preventius facilitats pel Departament de Salut, tant per als municipis com per a la població en general.

Durant estiu de 2016 s'ha activat en dues ocasions el Pla de Protecció Civil de Catalunya (PROCICAT) per Onada de Calor, i s'han difós sis avisos de situació de risc per calor, sempre a partir de les informacions del Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i sempre en coordinació amb el Departament de Salut.

JULIOL

Com s'ha comentat a l'[activació de la fase 2 d'alerta](#), el dia 17 de juliol l'SMC emet **un avís de risc per calor** per la previsió de superació de llindars a partir del dia 19 a totes les comarques de l'interior del país. A aquest avís s'hi suma la previsió de l'endemà, amb dos dies més de superació del llindar, el 20 i el 21, fet que porta a activar la fase d'**Alerta del PROCICAT per Onada de Calor**. El dia 21, a última hora es desactiva el Pla de Protecció Civil per Onada de Calor a Catalunya.

SETEMBRE

El dia 3 **s'activa de nou la fase d'Alerta del PROCICAT per Onada de Calor** per un episodi de superació de temperatures extremes que es pot allargar durant diversos dies, sobretot a Ponent, amb afectació generalitzada a tot el territori el dia 4 i concentrant-se a la Catalunya Central i a l'extrem sud del país, el dilluns dia 5. Aquesta activació s'actualitza dues vegades el dia 4 i una el dia 5, quan al final del dia es desactiva i es dona per finalitzat l'episodi d'onada de calor.

A més des del Departament d'interior es va fer [difusió dels avisos de Situació Meteorològica de Perill per temperatura màxima extrema](#) que es van donar al llarg de l'estiu.

De totes les informacions que contenen els comunicats emesos pel CECAT, se'n fan trameses diàries als municipis afectats, els Consells comarcals i Serveis territorials de Protecció Civil, els cossos operatius, el 012 i el 112, les empreses de subministraments, els diversos estaments de l'administració autonòmica i estatal, els gestors de serveis i els serveis de predicció i comunicació, així com a la premsa a través de les *Notes de premsa* del Gabinet de Protecció Civil; també se'n fa difusió a la ciutadania, amb recomanacions i consells d'autoprotecció a través de la web de la Generalitat <http://interior.gencat.cat/onadacalor>, del Twitter [@emergenciescat](#), de l'aplicació mòbil gencat.mobi i de la pàgina de Facebook <https://ca-es.facebook.com/emergenciescat>.

ACTUACIONS REALITZADES PEL DEPARTAMENT DE TREBALL, AFERS SOCIALS I FAMÍLIES

Durant l'estiu de 2016 el Departament de Treball, Afers socials i Famílies va desenvolupar les següents tasques:

1. Dedicació d' un espai web al POCS per a l'àmbit laboral. Aquest espai contenia recomanacions i consells de prevenció per a persones en llocs de treball amb exposició a altes temperatures a l'estiu que s'agreugen amb l'onada de calor i està estructurat en els apartats següents:
 - a. Breu explicació de com la calor pot afectar els treballadors, les temperatures de risc, els consells bàsics per a treballadors i per a l'empresa, les ocupacions fortament exposades a patir la calor, i els símptomes i primers auxilis.
 - b. Accés a les publicacions següents:
 - i. El treball i la calor: més prevenció a l'estiu (annex 4 del document POCS 2016).
 - ii. El treball en ambients calorosos.
 - iii. Ambient tèrmic per calor.
 - iv. Enllaç a la informació i consells per als ciutadans del Departament de Salut.
2. Dedicació d' un espai web al POCS per als centres de gent gran i discapacitats, mitjançant el díptic "Mesures d'actuació ambiental per prevenir la calor" amb informació sobre factors de risc i mesures de protecció.

3. Peu de signatura

Es va distribuir un nou peu de signatura en tots els correus electrònics de l'**Institut Català de Seguretat i Salut Laboral (ICSSL)** i també es va convidar als altres agents a incorporar aquest peu de signatura als seus correus electrònics. Aquest peu de signatura disposa d'un enllaç a la pàgina web de recomanacions i consells de prevenció en aquells llocs de treball amb exposició a altes temperatures a l'estiu. El peu de signatura s'ha enviat en tots els correus en el període de juny a setembre

4. Distribució de tuïts

Durant l'estiu han publicat tuïts relacionats amb la campanya de l'onada de calor. TWEETS CALOR/ESTIU (Compte de Twitter [@alafeinacaprisc](https://twitter.com/alafeinacaprisc))

ACTUACIONS REALITZADES PER L'ASSOCIACIÓ CATALANA DE MUNICIPIS I COMARQUES (ACM)

Des de l'ACM es va informar del Pla a tots els ajuntaments i ens locals associats mitjançant correu electrònic i enllaços al web ([annex 1](#)).

ACTUACIONS REALITZADES PER LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA (FMC)

Els ens locals adherits a la FMC (ajuntaments, consells comarcals i diputacions) van rebre informació sobre el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2016) mitjançant correu electrònic ([annex 2](#)).

Difusió de la informació mitjançant el lloc web de la Federació de Municipis de Catalunya (<http://www.fmc.cat/novetats-ficha.asp?id=12463&id2=1&idc=1>) amb enllaços al Canal Salut durant el període del POCS 2016

ACTUACIONS REALITZADES PEL CONSORCI DE SALUT I SOCIAL DE CATALUNYA

- Difusió de la informació del POCS (document del Pla, material de la campanya, enllaç web, etc.) als centres associats al CSC (centres de salut i d'atenció a la dependència) a través dels canals habituals de difusió: correu electrònic, Butlletí del CSC, web i Twitter des del moment que s'activa la campanya.
- Difusió immediata dels avisos de les situacions meteorològiques de risc per temperatura màxima extrema o per onada de calor als associats, per correu electrònic, posant un especial èmfasis en la població més vulnerable.

ACTUACIONS REALITZADES PER LA UNIÓ CATALANA D'HOSPITALS DE CATALUNYA

- Durant tot el període d'activació del Pla, s'ha fet difusió de la informació i seguiment del *Pla d'actuació per prevenir el efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS 2016)*, als centres del sector sanitari i social associats a La Unió,
- S'han difós puntualment tots els avisos de situació meteorològica de perill i els consells preventius per evitar els problemes causats per la calor, facilitats pel Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) i el Departament de Salut.

DISTRIBUCIÓ DE MATERIAL INFORMATIU

Es va fer des de diferents departaments.

Departament de Salut

L'any 2016 el Departament de Salut no va editar en suport paper cap material específic. El cartell i el vídeo amb consells informatius bàsics per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut van ser difosos mitjançant el web del Departament de Salut per tal que els usuaris se'ls poguessin baixar: a la pàgina web de l'ASPCAT al següent enllaç: : <http://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/c/cop-de-calor/cop-de-calor/prevencio/#bloc1>

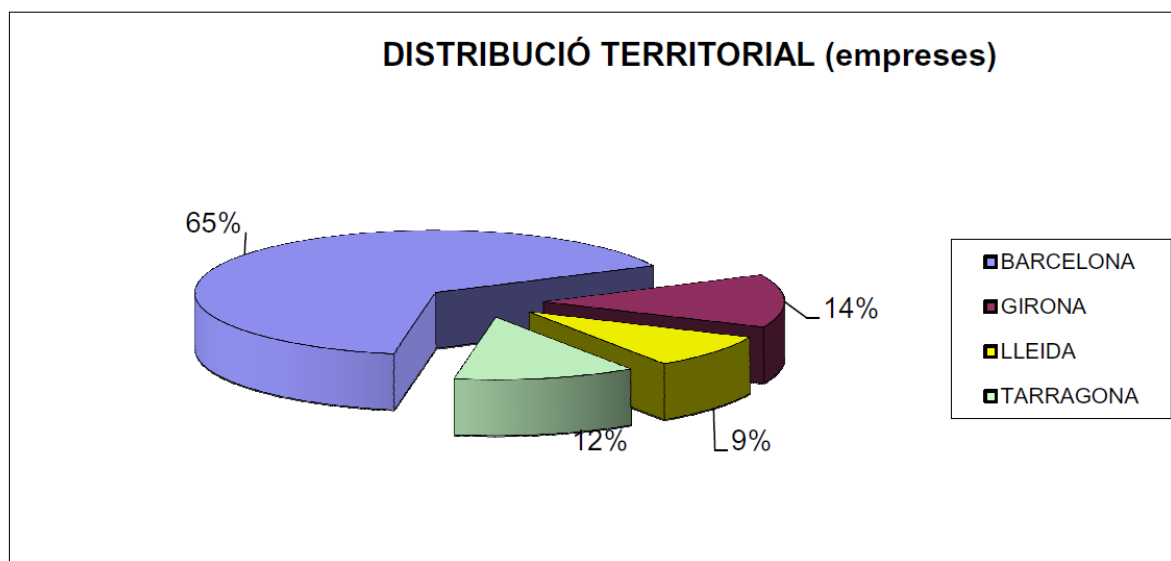
També es va elaborar una **videocàpsula** de 1,5 minuts que es va difondre als ajuntaments, centres sanitaris, YouTube, etc. A partir d'aquesta videocàpsula es van seleccionar **bits** de 17 segons que es van divulgar a diferents llocs públics: metro, aeroport, etc.

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Es va fer una difusió del díptic a tots els centres de gent gran i discapacitats, mitjançant el lloc web www.gencat.cat/benestarsocialifamilia en l'àmbit temàtic de "gent gran" i "persones amb discapacitat", amb informació sobre els factors de risc i les mesures de protecció.

El nombre total de distribucions des de l'espai web va ser de 116.370. El 65% d'aquestes distribucions es va fer a la demarcació de Barcelona, el 14% a Girona, el 12% a Tarragona i el 9% a Lleida (gràfic 1).

Aquesta distribució es va adreçar majoritàriament a les empreses petites. El 81% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors, el 15% a empreses de 10 a 49 treballadors i la resta, el 4%, a empreses de ≥ 50 treballadors.

Gràfic 1: Distribució als espais web segons distribució territorial

Quan analitzem la distribució d'acord amb la grandària de l'empresa i la demarcació territorial, observem que Barcelona és la demarcació que ha fet la distribució de forma majoritària, en tot tipus d'empreses segons la grandària. En segon lloc hi ha la demarcació de Girona, després Tarragona i en darrer lloc Lleida.

La distribució anava dirigida als sectors d'activitat que estan més exposats a risc de temperatures més altes i els més afectats per l'onada de calor, d'acord amb la classificació catalana d'activitats econòmiques, és a dir, sobretot els que realitzen treballs exteriors. Aquests sectors són el del comerç a l'engròs i al detall, el d'indústries manufactureres, el sector de la construcció, hostaleria, activitats professionals, científiques i tècniques.

III. CONCLUSIONS

- Durant aquest estiu, el Servei Meteorològic de Catalunya (Meteocat) va emetre 6 avisos de temperatura màxima extrema (quatre al juliol i dos al setembre) i dos avisos d'onada de calor (un al juliol i un altre al setembre). Alguns dies d'aquests períodes, l'onada de calor va arribar a afectar a gran part del territori de Catalunya.

Durant aquests períodes, cada dia l'**SMC** va anar actualitzant les dades en relació amb les comarques afectades i amb la seva probabilitat d'afectació. Igualment, l'**ASPCAT** i el **CECAT** van anar actualitzant els comunicats i les actuacions.

Durant aquests períodes, l'**ASPCAT** va activar la fase 2 del POCS durant la qual va fer difusió dels avisos i dels consells per tal de prevenir els efectes de la calor sobre la salut. A més, cada cop que hi va haver avís per onada de calor, el **Departament d'Interior** va activar el **Pla de protecció civil de Catalunya (PROCICAT)**, concretament des del 19 al 21 de juliol i des del 3 al 5 de setembre.

- En les setmanes del 4 al 10 i del 11 al 17 de juliol es van observar canvis en les **defuncions funeràries notificades**, que van ser inferiors a les de les mateixes setmanes de l'any anterior. Aquest fet pot ser explicat per la gran onada de calor del juliol de 2015 que va provocar un increment en les xifres.
- Pel que fa a les urgències ateses a aquests **quatre hospitals sentinelles**, l'activitat durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre a l'estiu del 2016 va ser un 3,6% més elevada que l'any anterior. Pel que fa a les urgències ingressades, la diferència ha estat d'un 5,8% menys al 2016 respecte al 2015. Els èxits en aquests quatre centres. Els èxits en aquests quatre centres han tingut un increment del 3,4% en relació a l'any anterior.

- En relació amb les **dades assistencials a tot Catalunya** segons el **PIUC**, durant els mesos de juliol a setembre el nombre total d'urgències ateses mostra un increment del 1,5% respecte a 2015, i 5.9% en relació a 2014. Les urgències ingressades va ser també una mica més elevats que l'any previ. Pel que fa als èxits hospitalaris han estat inferiors als 2 anys previs (-8,9% en relació a 2015 i -5,3% en relació a 2014).
- La realització de les accions preventives va donar uns resultats satisfactoris en l'atenció i el control de la salut poblacional.
- Durant aquest període, l'**Institut de Medicina Legal de Catalunya** no ha informat de cap defuncions per cop de calor. Des de les Unitats de Vigilància es va informar una.
- Pràcticament a totes les regions sanitàries es va fer l'**actualització del cens** de persones grans fràgils per la calor i es va arribar al 96% dels centres d'atenció primària. En conjunt s'ha intervingut un 65,4% de les persones diana al domicili (49.414 persones ateses al domicili sobre les 75.586 persones identificades com a persones de risc) i un 45,2% al CAP (767.252 persones ateses sobre el total de 1.695.715 persones identificades).
- La majoria de regions sanitàries han considerat el contacte amb els serveis socials. El cens s'ha contrastat a la major part de regions i ha presentat variacions importants (d'un 5% a un 86%).
- La difusió de mesures preventives es generalitza i arriba a percentatges que oscil·len entre 3% i un 100%, fonamentalment mitjançant la distribució de fullets. La utilització d'aquest material ha fet disminuir la utilització de material propi, tot i que varia entre les diferents regions sanitàries: alguna no n'ha utilitzat mentre que d'altres l'han fet servir entre un 15% (Alt Pirineu-Aran) i un 100% dels casos (Catalunya Central i Lleida). La realització de xerrades i d'altres mesures també ha estat molt variable; de fet, la reiteració de la prevenció individual mitjançant el consell personalitzat tant a la consulta com als domicilis ha provocat la disminució de xerrades i altres mesures utilitzades anteriorment

- Pel que fa als Centres sanitaris s'han fet:
 - circulars pròpies i reforç en l'activitat assistencial (CAP i domicili).
 - Informació personalitzada: consells verbals i telefònics.
 - Col·laboració de Catsalut Respon.
 - Reorganització de les agendes i consells perquè la gent es desplaci al CAP en hores de menys calor.
 - Comissió interna a l'equip de seguiment de POCS, assignant personal de referència.
 - Potenciació de la tele-assistència en malalts fràgils i ATDOM.
 - Col·laboració del gestor de casos en el control de pacients fràgils.
- Pel que fa a la fase 2 d'alerta, es va augmentar la freqüència d'emissió de mesures preventives en les pantalles del CAP.
- L'activitat de **061 CatSalut Respon** va anar dirigida a l'atenció de consultes quant als efectes d'una possible onada de calor sobre la salut i els consells per prevenir-los, principalment durant els avisos de temperatura màxima extrema.
L'any 2016 SEM no va rebre cap petició de centres d'atenció primària per realitzar seguiment de pacients fràgils en cas d'onada de calor i per aquest motiu no varen realitzar cap seguiment concret.

L'activitat de SEM – 061 CatSalut Respon es va limitar a les consultes informatives generals, ja habituals en aquest període i descrites anteriorment.
- **Creu Roja** va fer un total de **35.453 trucades de seguiment** relacionades amb la prevenció dels efectes de la calor a Catalunya
Dins de la campanya *Onada de Calor* s'han efectuat 952 trucades. Dins de la campanya *Agenda-Catalunya*, s'han realitzat 2221 trucades, i des del Centre de Coordinació autonòmic 31.819 trucades.

- L'**ACM** va informar tots els ajuntaments i ens locals associats sobre la necessitat de disposar de plans locals específics en cas d'emergència per donar-hi una bona resposta mitjançant una carta i enllaços al web.
- La **FMC** va informar tots els ajuntaments i ens locals adherits sobre els plans d'actuació municipals i sobre el POCS 2016 mitjançant una carta i enllaços al web.
- El **Departament de Salut** va posar a disposició dels professionals de la salut un cartell informatiu a través del seu espai web a l'ASPCAT i el va distribuir mitjançant correu electrònic als centres sanitaris. També va fer difusió d'un vídeo amb consells informatius bàsics per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut. Es va informar d'aquesta eina als CAP, a les oficines de farmàcia, així com a alguns ajuntaments i associacions que s'hi van interessar. Aquest any també es va difondre a centres sanitaris, ajuntaments i YouTube una videocàpsula amb consells.
- El **Departament de Treball, Afers socials i Famílies** va dedicar un espai al seu web al POCS i en va fer difusió durant l'estiu de 2016 . La distribució es va adreçar a sectors que estan més exposats a altes temperatures. El nombre total de distribucions de l'espai web va ser de 116.370. El 65% d'aquestes distribucions es va fer a la demarcació de Barcelona, el 14% a Girona, el 12% a Tarragona i el 9% a Lleida.

Aquesta distribució va ser majoritària a les empreses petites. El 81% es va enviar a empreses de menys de 9 treballadors.

A més va fer difusió mitjançant un peu de signatura amb enllaç al seu web.

També va difondre el díptic a tots els centres mitjançant el seu lloc web, en l'àmbit temàtic de "Gent gran" i "Persones amb discapacitats".

IV. ANNEXOS

Annex 1

Carta enviada als ajuntaments des de l'Associació Catalana de Municipis i Comarques

Benvolgut/da alcalde/essa,

Un any més es posa en marxa el **Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)**, una iniciativa de l'Agència de Salut Pública de Catalunya i CatSalut, del Departament de Salut amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat i les entitats municipalistes.

En cas d'una situació d'onada de calor, el Centre de Coordinació Operativa de Catalunya (CECAT) activaria el Pla de protecció civil de Catalunya per onada de calor (PROCICAT) que, en el supòsit de desplegar-se totalment, requeriria actuacions i procediments dels municipis.

Des de l'ACM us recordem la informació respecte a aquestes actuacions i procediments, que els municipis haurien de tenir en compte en cas d'onada de calor. Trobareu material de suport i tota la informació al següent enllaç de http://salutpublica.gencat.cat/ca/vigilancia_salut_publica/altres_programes/pocs/

Rebeu una cordial salutació.

President de l'ACM

President de la Comissió de Salut de l'ACM

Annex 2

-
- E-mail adreçat a tots els ajuntaments i ens locals adherits a la FMC

Enviat: dimecres, 15 / juny / 2016

Tema: Informació d'interès_Pla d'Actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)

Importància: Alta

Un any més es posa en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes de les onades de calor sobre la salut (POCS)

Des del dia 1 de juny i fins al 30 de setembre, el Departament de Salut (ASPCAT), conjuntament amb el Servei de Meteorològic de Catalunya, i amb la col·laboració d'altres organismes de la Generalitat, entitats municipalistes i entitats socials, han posat en marxa el Pla d'actuació per prevenir els efectes d'una possible onada de calor sobre la salut (POCS).

Us recordem que la informació respecte a les actuacions i procediments a portar a terme pels ens locals, així com la informació a la ciutadania (materials de suport), la trobareu als següents enllaços del Canal Salut:

[POCS_ Informació Ajuntaments_Professionals](#)

[POCS 2016](#)

[consells per a l'estiu](#)

